

Nadzór rynku wyrobów elektrycznych i elektronicznych podlegających przepisom rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów (RoHS 2)

Warszawa, 13 listopada 2017 r.

Przebieg prezentacji

1. Czym jest nadzór rynku (system kontroli wyrobów)?
2. Kto i jak kontroluje wymagania rozporządzenia RoHS 2 w Polsce?
3. Wyniki działań organów - statystyki.

Unijny system nadzoru rynku

„nadzór rynku” oznacza czynności wykonywane i środki stosowane przez organy władzy publicznej w celu zapewnienia, że wyroby spełniają wymagania prawne określone w odpowiednim unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym lub nie stanowią zagrożenia dla zdrowia, bezpieczeństwa ani dla innych kwestii z zakresu ochrony interesu publicznego.

(art. 2 pkt 17 rozporządzenia PE i Rady WE nr 765/2008)

Cel systemu nadzoru rynku

Celem systemu nadzoru rynku jest zapewnienie, aby wyroby objęte unijnym prawodawstwem harmonizacyjnym spełniały wysokie wymagania w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów i użytkowników, w tym w miejscu pracy, a także środowiska naturalnego.

(art. 1 rozporządzenia PE i Rady WE nr 765/2008)

Cel dyrektywy RoHS 2

Celem przyjętych przepisów jest zapewnienie lepszej ochrony zdrowia ludzi i środowiska, w tym przyjaznego dla środowiska odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

(art. 1 dyrektywy 2011/65/UE RoHS 2)

Kto egzekwuje przepisy RoHS 2 w Polsce?

Organem, który **kontroluje** spełnianie wymagań rozporządzenia RoHS 2 jest **Inspekcja Handlowa (IH)**.

Organem **prowadzącym postępowania administracyjne** wobec podmiotów gospodarczych i wyrobów, które nie spełniły wymagań rozporządzenia RoHS 2 jest **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK)**.

Unijne podstawy kontroli

Kontrola sprzętu elektrycznego i elektronicznego wprowadzonego do obrotu w Unii Europejskiej odbywa się na zasadach określonych w art. 15-29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008 r., str. 30).

(art. 18 dyrektywy 2011/65/UE)

Krajowe podstawy kontroli

Procedury i zasady kontroli wymagań rozporządzenia RoHS 2 w Polsce doprecyzowano w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2017 r., poz. 1226 j.t.).

Szczegółowe wymagania określono w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 7) a sposób ich spełniania w normach zharmonizowanych.

Inne akty prawne stosowane w nadzorze rynku

- ✓ ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1063 j.t.);
- ✓ rozdział 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1829, z późn. zm.)
- ✓ ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 j.t.).

Zakres podmiotowy

- producenci;
- importerzy;
- dystrybutorzy.

Wszczęcie kontroli

Kontrole spełniania przez wyroby wymagań rozporządzenia RoHS 2 przeprowadza się **bez zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli**, gdyż są przeprowadzane na podstawie powszechnie obowiązującego prawa unijnego.

(art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy o sdg)

Co podlega kontroli?

Zakres przedmiotowy kontroli jest określony w upoważnieniu.

Przedmiotem kontroli w rozumieniu ustawy o systemie oceny zgodności może być wyrób (np. wymagania konstrukcyjne, właściwości chemiczne), prawidłowość oznakowania wyrobu oraz dokumentacja techniczna wyrobu.

(art. 40g ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności)

Obowiązki kontrolowanego

Kontrolowany ma umożliwić przeprowadzenie kontroli, w szczególności:

- zapewnić wgląd w dokumenty objęte zakresem kontroli;
- wydać za pokwitowaniem wyroby lub dokumenty, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia ich dalszej analizy lub dokładniejszej kontroli;
- udzielić niezbędnej pomocy technicznej, jeżeli dokumenty będące przedmiotem kontroli zostały zapisane na informatycznych nośnikach danych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;

Obowiązki kontrolowanego (2)

- udostępnić obiekty i pomieszczenia, w których znajdują się dokumenty i wyroby objęte zakresem kontroli;
- udzielać wszelkich wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli;
- udostępniać dokumenty w celu sporządzenia kopii; zgodność kopii z oryginałem dokumentu potwierdza kontrolowany lub jego upoważniony pracownik.

Uprawnienia inspektora

Inspektor w trakcie kontroli jest uprawniony do:

- badania akt i dokumentów w zakresie objętym kontrolą;
- dokonywania oględzin terenów, obiektów, pomieszczeń, wyrobów i innych rzeczy w zakresie objętym kontrolą;
- legitymowania osób w celu stwierdzenia ich tożsamości, jeżeli jest to niezbędne na potrzeby kontroli;
- żądania udzielenia, w wyznaczonym terminie, pisemnych i ustnych wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli;
- przesłuchiwanie osób w charakterze strony lub świadka, jeżeli jest to niezbędne do wyczerpującego wyjaśnienia okoliczności sprawy;
- zasięgania opinii biegłych, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli;
- zabezpieczania dowodów;
- pobierania nieodpłatnie próbek wyrobów do badań;
- zbierania innych niezbędnych dowodów w zakresie objętym kontrolą.

(art. 40f ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności)

Przeprowadzanie czynności kontrolnych

Kontrolowany oraz inne podmioty posiadające dowody lub informacje niezbędne do ustalenia, czy wyrób spełnia wymagania rozporządzenia RoHS 2, są obowiązani do przekazania tych dowodów i udzielania informacji na pisemne żądanie inspektora (organu kontrolującego).

(art. 40b ust. 2 ustawy o systemie oceny zgodności)

Pobieranie i badanie próbek wyrobów i próbek kontrolnych

Inspektor może zlecić przeprowadzenie badań wyrobu akredytowanemu laboratorium w celu ustalenia, czy spełnia on wymagania rozporządzenia RoHS 2.

(art. 40h ustawy o systemie oceny zgodności)

Pobieranie i badanie próbek wyrobów i próbek kontrolnych (2)

Równocześnie z pobraniem próbki wyrobu, inspektor pobiera i zabezpiecza **próbkę kontrolną wyrobu** w ilości odpowiadającej ilości pobranej do badań.

Próbka kontrolna jest przechowywana przez kontrolowanego, do czasu jej zwolnienia przez inspektora, w warunkach uniemożliwiających **zmianę jakości lub cech charakterystycznych wyrobu.**

(art. 40i ustawy o systemie oceny zgodności)

Pobieranie i badanie próbek wyrobów i próbek kontrolnych (3)

Szczegółowe zasady pobierania próbek wyrobów przez inspektorów Inspekcji Handlowej zostały określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu pobierania i badania próbek produktów przez organy Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2012, poz. 496).

Postępowanie po otrzymaniu wyników badań

W przypadku **negatywnych wyników badań laboratoryjnych**, inspektor ponownie wszczyna kontrolę i zapoznaje kontrolowanego z wynikiem badań (sprawozdaniem z badań laboratoryjnych) oraz wydaje decyzję zakazującą udostępniania wyrobu na okres nie dłuższy niż **2 miesiące** na podstawie art. 40k ustawy o systemie oceny zgodności, ze względu na poważne zagrożenie dla środowiska.

Dobrowolne działania naprawcze przedsiębiorców

W trakcie kontroli wyrobu, który nie spełnia wymagań rozporządzenia RoHS 2, **niepowodujących poważnego zagrożenia** (np. brak oznakowania, ostrzeżeń, brak instrukcji w jęz. polskim, brak danych identyfikujących wyrób lub podmiot), inspektor wzywa wprowadzającego do obrotu (producenta, upoważnionego przedstawiciela, importera) lub pierwszego dystrybutora na terenie Polski, do usunięcia niezgodności oraz przedstawienia dowodów podjętych działań w określonym terminie.

Dobrowolne działania naprawcze przedsiębiorców (2)

Jeśli przedsiębiorca nie podjął dobrowolnych działań naprawczych w wyznaczonym terminie i nie usunął niezgodności, wówczas inspektor przekazuje akta kontroli Prezesowi UOKiK w celu wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie wprowadzonych do obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami rozporządzenia RoHS 2.

(art. 40k ust. 3 ustawy o systemie oceny zgodności)

Opłaty za badania laboratoryjne

Zgodnie z art. 40j ustawy o systemie oceny zgodności, w przypadku stwierdzenia, że **wyrób nie spełnia wymagań rozporządzenia RoHS 2**, opłaty związane z badaniami ponosi osoba, która wprowadziła wyrób do obrotu (producent, upoważniony przedstawiciel, importer).

Wysokość opłat jest ustalana na podstawie uzasadnionych kosztów badań, z uwzględnieniem rodzaju badanego wyrobu oraz stopnia skomplikowania i zakresu przeprowadzonych badań.

Postępowanie - wszczęcie

1. Pismo zawiadamiające o wszczęciu postępowania w sprawie wprowadzonych do obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami rozporządzenia RoHS 2.

(art. 41 ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności oraz art. 61 §4 kodeksu postępowania administracyjnego)

2. Stroną postępowania jest osoba, która wprowadziła do obrotu wyrób niezgodny z wymaganiami rozporządzenia RoHS 2, wobec której postępowanie zostało wszczęte. Stroną postępowania może być także dystrybutor.

(art. 41a ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności)

Postanowienie

Postanowieniem wyznacza się termin na usunięcie niezgodności wyrobu z wymaganiami rozporządzenia RoHS 2 albo na wycofanie wyrobu z obrotu oraz powiadomienie konsumentów o stwierdzonych niezgodnościach, określając w nim termin i sposób powiadomienia.

(art. 41b ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności)

Postępowanie - decyzja zakazująca udostępniania wyrobu

Jeżeli inspektor zakazał decyzją udostępniania wyrobu przez okres 2 miesięcy, to Prezes UOKiK, w przypadku wszczęcia postępowania, może do czasu jego zakończenia, także decyzją, przedłużyć okres obowiązywania zakazu udostępniania wyrobu.

(art. 40k ust. 1 i ust. 4 ustawy o systemie oceny zgodności)

Postępowanie - dowody

Dowodem w postępowaniu może być tylko oryginał dokumentu lub jego kopia poświadczona przez organ administracji publicznej, notariusza, adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego, doradcę podatkowego lub upoważnionego pracownika przedsiębiorcy.

(art. 41a ust. 4 ustawy o systemie oceny zgodności)

Dowody

Na żądanie należy udzielić informacji i przekazać dowody niezbędne do ustalenia, czy wyrób spełnia wymagania rozporządzenia RoHS 2.

Dowodami mogą być, w szczególności:

- faktury korygujące (potwierdzające, że produkt został zwrócony i nie znajduje się już w obrocie);
- oświadczenia kontrahentów o nieposiadaniu tych wyrobów na stanie;
- protokoły zniszczenia wyrobu;
- kopia ogłoszenia w krajowych gazetach lub zrzut z ekranu strony internetowej, na której powieszono ogłoszenie.

Kontrola sprawdzająca

Prezes UOKiK może zlecić wojewódzkiemu inspektorowi Inspekcji Handlowej przeprowadzenie kontroli mającej na celu ustalenie, czy niespełnienie przez wyrób wymagań rozporządzenia RoHS 2 **zostało faktycznie usunięte albo wyrób został wycofany z obrotu.**

(art. 41b ust. 2 i art. 41c ust. 10 ustawy o systemie oceny zgodności)

Decyzja umarzająca postępowanie

Decyzja umarzająca postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami jest wydawana gdy:

- a) wyrób spełnia wymagania;
- b) usunięta została niezgodność wyrobu z wymaganiami albo wyrób został wycofany z obrotu;
- c) postępowanie z innych przyczyn stało się bezprzedmiotowe.

(art. 41c ust. 2 ustawy o systemie oceny zgodności)

Decyzja nakładająca obowiązki

Decyzja nakładająca obowiązki jest wydawana gdy, strona postępowania **nie zastosowała się do postanowienia Prezesa UOKiK:**

- a) nakazać wycofanie wyrobu z obrotu;
- b) nakazać zniszczenie niezgodnego wyrobu;
- c) nakazać odkupienie wyrobu na żądanie osób, które faktycznie nim władają;
- d) nakazać stronie postępowania powiadomienie konsumentów o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami, określając termin i sposób powiadomienia.

Jeżeli wymaga tego interes konsumentów, Prezes UOKiK nadaje ww. decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

(art. 41c ust. 3-5 ustawy o systemie oceny zgodności)

Decyzja nakładająca obowiązki - dystrybutor

Dystrybutor przed udostępnieniem wyrobów powinien upewnić się, że wyrób jest oznaczony znakiem CE oraz danymi identyfikującymi wyrób, producenta oraz importera. (§ 9 rozp. RoHS 2)

Decyzja nakazująca, jeżeli dotyczy dystrybutora, ma zastosowanie wyłącznie do wyrobów przez niego udostępnionych.

(art. 41c ust. 7 ustawy o systemie oceny zgodności)

Niewykonanie decyzji nakładającej obowiązki

W przypadku stwierdzenia, że decyzja nakładająca obowiązki **nie została wykonana**, na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1201, ze zm.) może być prowadzona **egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym**.

Publikacja decyzji Prezesa UOKiK

Wszystkie decyzje Prezesa UOKiK są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej i dostępne na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem:

https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf

Informowanie opinii publicznej

Zachęcamy do zapoznania się z raportami z kontroli Inspekcji Handlowej publikowanymi na stronach Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, które zawierają także informacje dot. postępowań:

https://uokik.gov.pl/raporty_z_kontroli_inspekcji_handlowej.php

Zasady kontroli zgodności wyrobów przez organy celne

1. Zasady postępowania organów celnych w przypadku stwierdzenia podczas kontroli celnej wyrobów, które mają być dopuszczone do obrotu, a mogą nie spełniać wymagań, określają przepisy **art. 27-29 rozporządzenia (WE) nr 765/2008**:
 - wyrób wykazuje cechy, które dają podstawę do przypuszczeń, że prawidłowo zmontowany, konserwowany i używany stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia, bezpieczeństwa, środowiska, lub z uwagi na inny interes publiczny;
 - wyrobowi nie towarzyszy dokumentacja na piśmie lub w formie elektronicznej, wymagana przez unijne prawodawstwo harmonizacyjne lub nie jest oznakowany zgodnie z tym prawodawstwem;
 - na wyrobie umieszczono fałszywe lub mogące wprowadzić w błąd oznakowanie CE.

Dopuszczenie do obrotu przez organy celno-skarbowe

Rozdział III, sekcja 3, art. 27-29 rozp. nr 765/2008/WE

zawieszenie procedury dopuszczenia wyrobu do obrotu - organ celno-skarbowy

wniosek do organu nadzoru rynku

„Produkt niezgodny z przepisami - niedopuszczony do swobodnego obrotu - rozporządzenie (WE) nr 765/2008”

dopuszczenie wyrobu do obrotu

← Opinia organu nadzoru rynku →

zakaz dopuszczenia wyrobu do obrotu

Wydawanie opinii dla organów celnych

Opinię w sprawie spełniania przez wyrób wymagań RoHS 2 na wniosek organów celnych wydają inspektorzy Inspekcji Handlowej, właściwi ze względu na lokalizację wyrobu (*miejsce fizycznego składowania towaru*).

Postępowanie o zniszczenie wyrobu na granicy

1. W razie stwierdzenia w opinii, że wyrób stwarza **poważne zagrożenie**, inspektor Inspekcji Handlowej, który wydał opinię, **może wszcząć postępowanie w sprawie zniszczenia wyrobu** (w *przypadkach, gdy uzna to za niezbędne i współmierne - art. 29 ust. 4 rozp. nr 765/2008/WE*).
2. Stroną postępowania w sprawie zniszczenia wyrobu jest **importer**.
3. **Koszty** przechowywania wyrobu w okresie trwania postępowania w sprawie zniszczenia i koszty zniszczenia **ponosi importer**.

Statystyki - opinie celne - 2016

W 2016 roku Inspekcja Handlowa wydała **352** opinie dla organów celnych, z czego **327** było negatywnych (ok. 93 proc.), czyli wyroby nie spełniały wymagań unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego.

Opinie ws. sprzętu elektrycznego i elektronicznego pod kątem spełniania wymagań RoHS 2 stanowiły ok. **21 proc. wszystkich opinii** wydanych przez inspektorów Inspekcji Handlowej (**75** opinii, w tym wydano **73** opinie negatywne - ok. 97 proc.).

Statystyki - opinie celne - 2017

Do 30 września 2017 roku Inspekcja Handlowa wydała **680 opinii dla organów celno-skarbowych**, z czego **604** były negatywne (ok. 88 proc.), czyli wyroby nie spełniały wymagań unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego.

Opinie ws. sprzętu elektrycznego i elektronicznego pod kątem spełniania przepisów rozporządzenia RoHS 2 stanowiły ok. **35 proc. wszystkich opinii** wydanych przez inspektorów Inspekcji Handlowej (**241** opinii, w tym wydano **217** opinii negatywnych - ok. 90 proc.).

Kontrole IH w latach 2016-2017 w zakresie wymagań rozp. RoHS 2

Rok	Liczba kontroli	Liczba skontrolowanych wyrobów	Liczba wyrobów zakwestionowanych	Procentowy udział wyrobów niezgodnych
2016	443	1 206	407	ok. 34 proc.
31.10.2017	79	251	144	ok. 57 proc.

2016: ładowarki do telefonów komórkowych, ograniczniki przepięć, oprawy oświetleniowe (w tym lampki choinkowe), przedłużacze, zasilacze, zabawki elektryczne

2017: konsumencki drobny sprzęt elektryczny i elektroniczny (np. blendery, wagi kuchenne, młynki do pieprzu, kalkulatory, szczoteczki elektryczne do zębów), oprawy oświetleniowe

Źródło: Departament Nadzoru Rynku, UOKiK

Badania laboratoryjne w latach 2016-2017 w zakresie wymagań rozp. RoHS 2

Rok	Liczba przeprowadzonych badań laboratoryjnych	Liczba badań z wynikiem negatywnym
2016	40	22
31.10.2017	7	1

2016: ładowarki do telefonów komórkowych

2017: drobny sprzęt kuchenny i smart bransoletka

Źródło: Departament Nadzoru Rynku, UOKiK

Nie zgodności z wymaganiami rozporządzenia RoHS 2

Głównie kwestionowano:

- ✓ przekroczenie **dopuszczalnej zawartość ołowiu**;
- ✓ **niezgodności formalne** - np. brak nazwy typu, numeru partii lub serii, lub innej informacji umożliwiającej identyfikację wyrobu i podmiotu, który wytworzył lub wprowadził wyrób do obrotu, brak oznakowania CE lub znak CE niezgodny ze wzorem podanym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008, niewłaściwie sporządzone deklaracje zgodności (m.in. brak danych osoby upoważnionej do sporządzenia deklaracji, brak odniesienia do norm zharmonizowanych).

Dane statystyczne za 2016 rok

W 2016 roku Prezes UOKiK prowadził **393** sprawy z zakresu kompetencji Departamentu Nadzoru Rynku, a zakończył - **226**.

Postępowania prowadzone wobec wyrobów niezgodnych w podziale na obszary tematyczne:

zabawki

sprzęt elektryczny

środki ochrony indywidualnej

Źródło: Departament Nadzoru Rynku, UOKiK

Dane statystyczne za 2017 rok

Do 30 czerwca 2017 r. Prezes UOKiK otrzymał **157** nowych spraw z zakresu kompetencji Departamentu Nadzoru Rynku, a zakończył - **158**.

Postępowania prowadzone wobec wyrobów niezgodnych w podziale na obszary tematyczne:

zabawki

sprzęt elektryczny

bezpieczeństwo maszyn

Źródło: Departament Nadzoru Rynku, UOKiK

Dziękuję za uwagę

**Departament Nadzoru Rynku,
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

tel.: +48 22 55 60 390;

fax: +48 22 827 03 04

dnr@uokik.gov.pl

www.uokik.gov.pl

